

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

14 An cum de tua fide interrogaris, tenearis illam fateri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

8 Quinto confessio fidei est necessaria ad bonum proximi, quando credis ex omissione tuæ confessionis aliquos fidem esse amissuros, & facta tua confessione firmos futuros esse. Item quando tua confessio occasio futura est aliquos ad fidem convertendi; quia non solum ex charitate saluti proximorum illo in casu teneris consulere, sed etiam ex fide teneris fidem in aliis promovere: quia fides non solum obligat subiectum, in quo est, ut fidei mysteriis firmiter assentiat, sed etiam obligat, ut procuret alios sic firmiter assentiri. Item quælibet virtus obligat subiectum in quo est, ut impediatur, quæ illi fuerint contraria: cum autem peccata contra fidem à quocumque commissa sint, fidei sunt contraria, efficitur sanè te obligatum esse ex fide ea impedire. sic docet Coninch, *disp. 15. dub. 4. num. 79.*

9 Extra huiusmodi casus non reperio alium, in quo obliget fides ratione sui fidem proferantione tamen aliarum virtutum læpè obligat. Si enim ex charitate, vel iustitia teneris proximum instruere de fidei mysteriis, iam inde obligaris fidem profiteri; illa enim instructio, professio fidei est. Item si ex religione debes sacramenta suscipere, & venerari, illa suscipere, & venerari professio fidei est, & sic de reliquis suatez *disp. 14. sect. 2. n. 3.* & 7. Coninch. *disp. 15. dub. 4. concl. 2. num. 82.*

PUNCTUM XIV.

An cum de tua fide interrogaris, tenearis illam fateri.

- 1 Plures Doctores affirmant, si à potestate publica interrogaris
- 2 Regulariter non es obligatus, si generaliter examinaris, tamen si aliquando tenearis.
- 3 Si in particulari interrogaris, non licet tibi negare, neque in æquivoce respondere, ut appareas fidei negator.
- 4 Secus vero si responsionem declinare potes quin negator appareas.

Rogari potes à Rege, & superiore proptio, vel extraneo. Item rogari potes publicè, vel secreto, vel ratione rogari potes ab homine privato. Hac distinctione supposita.

Plures Doctores affirmant te obligatum esse fidem manifestare, quoties à potestate publica, quæcumque sit, de illa rogaris, etiam si secreto rogeris sic Valent. 2. 2. *disp. 1. quest. 3. punct. 2. dub. 3.* Bannes *ibi quest. 3. art. 2. dub. 1. concl. 1.* Azor. *ib. i. instit. moralium, lib. 8. cap. 27. quest. 1.* Sanchez alios referens *lib. 2. in Decalog. cap. 4. n. 6.* & videtur expressè præceptum confessionis tunc obligat, cum ex tua confessione magnus Dei, & fidei honor sperari potest. Ergo, item nulla videtur efficacior occasio, neque magis opportunum tempus fidem manifestandi quam illud, in quo de fide à potestate publica examinaris. Ergo pro illo tempore præceptum confessionis fidei obligat. Adde, si tunc tenuas confiteri fidem, occasione præbes aliis suspicandi te non habere fidem, vel fidem non esse veram, & ad salutem necessariam. Teneris ergo, ne subtrahas hunc honorem Dei debitum fidem manifestate. Quod si ab aliquo privato rogeris, asserunt supradicti Doctores, specialiter Bannes Azor, Sanchez te obligatum non esse fidem manifestare. Excipit tamen Sanchez, & Valent. nisi persona grauis sis, eaque auctoritate potiaris, quia præsumere potes tuam manifestationem allaturam esse Deo magnum in fide honorem.

2 Pro resolutione aduertendum est examinaris te posse singulariter, vel generaliter cum aliis; ut si diceret Rex, Qui fuerint Catholicis, manifestentur. Si generalis examinatio fiat, regulariter loquendo, non teneris te prodere, & fidem manifestare. sic Suarez *de fide disp. 14. sect. 3. n. 6. fin.* cum Tabiena *verb. fides* quia neque ratione præcepti Principis teneris, cum hoc non obliget cum graui tuo detrimento, neque ex præcepto fidei negatiuus quia inde non apparet te negasse fidem, sed solum occultasse, quod per se licitum est; neque etiam ex præcepto positio fidei, quod non obligat, cum qualis Dei honor ex confessione accersit, & ex illius omissione subtrahitur, sed cum grauis, & magnus est: at ex tali manifestatione præsumi non potest grauem Dei honorem, & fidei exaltationem esse futuram; imò potius præsumi potest occultatione fidem esse amplius promouendam, & fideles occultos confirmandos, Ergo.

Dixi, regulariter loquendo, te non teneri prodere, quia aliquando teneris, videlicet, quando spectatis circumstantiis, merito suspicentur alii, te fidem deserere, quia tunc teneris fidem manifestare. Nam licet non teneris semper aliis te fidelem ostendere, teneris tamen non te positio ostendere infidelem: quando autem hæc circumstantiæ concurrant prudentis arbitrio iudicandum est, quod iudicium desumi po-

test ex casibus, quos recenset Coninch. *disp. 15. dub. 5. à num. 112.*

3 Verum si in particulari de fide rogeris, siue à Rege proptio, siue extraneo, siue à quolibet alio particulari, siue publicè, siue secreto.

Dicendum primò est nullo modo tibi licere verbis ambiguis, seu restrictione mentali facta, ita respondere ut appareas fidem negasse. sic Valent. 2. 2. *disp. 1. quest. 3. p. 2. dub. 4.* Valentius 2. 2. 9. 3. *art. 2. disp. 1. conclus. 2.* Sanchez, *lib. 2. c. 4. n. 14.* Coninch. *disp. 15. dub. 2. n. 14.* & *dub. 5. n. 108.* Ratio est, quia negare fidem exterius, etiam si cum animo retineas, est extrinsecè malum, sed qui ita verbis illudit, ut audientes intelligant negasse fidem, verè in exteriori foro illam negat. Ergo hoc nulla ratione licet.

Dico secundo quoties infidelis Christianum rogar de fide ut cum hac de causa vexet, si Christianus declinare potest confessionem, quin intelligatur fidem negasse, non videtur teneri per se fidem manifestare: sic expresse tradit Coninch. 2. 2. *disp. 2. dub. 5. concl. 6. num. 109.* cum Lorca, *disp. 24. n. 11.* & 22. Probo quia non videtur, quia ratione sua graui culpa teneatur hanc confessionem præstare. Non enim teneris ex præcepto Principis infidelis, ut de se constat, neque etiam ex præcepto fidei, fides enim obligat negatiuo præcepto, ne te positio ostendas infidelem: at non prohibet te dissimulare fidelem, seu te fidelem esse occultare. Positio autem præcepto solum obligat manifestare fidem quando id ad Dei honorem, vel proximorum salutem grauius conuenit. In presentibus autem non videtur subtrahi grauius Dei honor, si sic celas fidem. Non enim, ut suppono, ex tua manifestatione infideles sunt conuertendi, aut fideles dubij sunt confirmandi, sed solum sequitur Principem & alios ad hanc cognoscere te Catholicum esse, quod antea non cognoscebant: sed hæc cognitio præcisè per se spectata non est tanti momenti, ut videaris cum periculo vitæ teneri illam procurare; alia etiam non rogaris, neque examinaris teneris fidem manifestare, ne Princeps, & alij intelligerent te infidelem esse quod est saluum, & contra communem fidem esse dissimulabant. Dixi non teneri per se fidem manifestare, sic rogamur, quando ex eius declinatione non intelligitur fidem negare. Nam si hoc præsumi potest nulla ratione licet, ut dictum est in prima conclusionem, Ex præcepta autem taciturnitate hoc nullo modo intelligitur, sicut neque etiam intelligitur, si rogaris diceret: Quid tua interest? quid me interrogas hæc enim responsio potius est interrogantis contemptus quam fidei negatio, imò est quædam virtualis fidei confessio, siquidem responsionem iudici gratam negat. Addendum tamen est raro potest Christianum sic interrogatum declinare responsionem; quia potestas publica eum ad respondendam vexauit, & quoties magis tacentem videat, acrius exardescet, & in grauiora tormenta prorumpet, tam aduersus ipsum quam reliquos, quos esse fideles existimat, eo quod existimet se esse contemptum.

PUNCTUM XV.

Quando possis, vel tenearis fugere tyrannum in Christianos feruentem.

- 1 Per se licitum est fugere tyrannum, ne te examinet neve tormentis exponat.
- 2 Aliquando licitum est non fugere, & tamen si periculum vitæ imminet.
- 3 Regulariter obligatus es te occultare, & dissimulare, & quando hoc contingat.
- 4 Pastor, & prelati fugere potest si ouibus suis prouisum sit, secus vero si illius presentia grauius oues indigent, quia tunc cum periculo vitæ tenetur illis assistere.

Dico primò. De fide est per se licitum tibi esse fugere tyrannum, ne te de fide examinet, neve tormentis exponat, ut illo Matth. 10. Cum vos persequenter in ciuitate ista, fugite in aliam; & ex exemplo Apostolorum Petri & Pauli qui iam in carcerem detrusi fuerant: & præcipue exemplo Christi Domini, qui estis poterat absque fuga tyrannorum seuitiam declinare fugit. *Matth. 4. Ioan. 8. 10 & 11.* & multis exorant Nicolaus Papa in cap. scilicet, 7. 9. 1. & Augustinus *epist. 180. ad Horat. & tract. 46. in Ioann. & alii.* Ratio est, quia hæc fuga nullo modo præcepto positio prohibetur, ut de se constat, neque naturalis quidem fidei non aduertatur, imò potius fidem promouet, & manifestat siquidem ob eius causam se fugere subdit, & existim paritur; Ergo. Adde talem fugam læpè conuenientem esse tum ut tuæ imbecillitati prospicias, tum ut aliorum salutem adiuuaueris. Quod adeo verum est, ut etiam si captus sis examinationi subiectus, adhuc licitum tibi est fugere tum quia D. Petrus sic fecit, & alii sancti Martyres: tum quia fugiendo fidem manifestas, non negas. sic Suarez *de fide disp. 14. sect. 3. n. 11. fine.*